

HAZİRAN-JUNE 2002 SAYI 8

EDİRNE

T.C. EDİRNE VALİLİĞİ YAYINIDIR PUBLISHED BY THE GOVERNORSHIP OF EDİRNE

Er Meydanı Kırkpınar 641. yılında

Osmanlı Başkenti'nin Yeni Yüzü
Prof. Dr. Metin Sözen

Kırkpınar'ın Tarihi *The History of Kırkpınar*
M. Atıf Kahraman

Yağlı Güreşin Efsanevi Pehlivanları

Kültürel Koruma Projeleri
Cultural Conservation Projects

Edirne İhmal Edilmiş Kimlikten kurtarılıyor
Cengiz Varnatopu

Geleneksel Sanatlarımız *Traditional Handicrafts*

Tuzcular Plaza'da size uygun bir Ford mutlaka vardır

- Satış
- Servis
- Yedek Parça
- 2. El
- Takas-Vade-Kredi
- 24 Saat Euro Service
- Sigorta Hizmetleri
- Her Marka Araca Boya
Kaporta Hizmetleri

Ford Yetkili Satıcısı Tuzcular Otomotiv

İstanbul Yolu 7. km Edirne Tel: (0284) 226 00 66 pbx
Lüleburgaz Şube: İstanbul yolu 2 km Kezirtepe Mevkii Lüleburgaz/Kırklareli Tel: (0288) 412 72 95
e-mail: tuzcular@ford.com.tr

12

YAŞAYAN SİNAN
THE LIVING SİNAN
Prof. Dr. Metin Sözen

14

SULARIN VE KÜLTÜRLERİN
BULUŞTUĞU KENT
THE CITY WHERE CIVILISATIONS
AND RIVERS MEET

19

KIRKPINAR'IN TARİHÇESİ
THE HISTORY OF KIRKPINAR
M. Âtîf Kahraman

22

YAĞLI GÜREŞİN EFSANEVİ
PEHLİVANLARI

29

OSMANLI BAŞKENTİ'NİN
YENİ YÜZÜ
Prof. Dr. Metin Sözen

30

KÜLTÜREL KORUMA
PROJELERİ
CULTURAL CONSERVATION
PROJECTS

34

EDİRNE İHMAL EDİLMİŞ
KİMLİKTEN KURTARILIYOR
Cengiz Varnatopu

38

EDİRNE DARÜŞŞİFASI
THE DARÜŞŞİFA
HEALTH MUSEUM
Enver Şengül

40

GELENEKSEL SANATLARIMIZ
TRADITIONEL HANDICRAFTS

42

HIDIRLIK TEPESİ
Yrd. Doç. Dr. Ratip Kazancıgil

44

ENEZ'DEN ROMA'YA
Dr. Ahmet Ertürk

Övünç kaynağımız Kırkpınar,
gelişme kaynağımız
kültürel miras...

Kırkpınar; Our Source of Pride;
Cultural Heritage,
Our Source of Development...

Fahri Yücel

Edirne Valisi
Governor of Edirne

Spor ve kültür tarihimizin önemli halkalarından biri Geleneksel Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nin 641. sini gerçekleştiriyoruz. Köklü ve ulusal kimliğimizi yansıtan gelenekleriyle Kırkpınar'ın yarattığı başarı destanları, Türk gencinin her zaman daha büyük hedeflere koşmasını sağlayacak övünç kaynağıdır. Uluslararası boyutlarda her yıl artarak gelişen ilgi sayesinde Kırkpınar'ımız, Edirne ve ülkemizin tanıtım etkinliğine güç kazandıran büyük bir fırsattır... Tarih boyunca kültürel oluşumların merkezi olan Edirne, bugün de önemli gelişmeler içeren bir dönem yaşamaktadır. Yoğun uygarlık birikimini yansıtan doğal, tarihsel ve kültürel varlıkların korunması çalışmaları artan bir hızla sürüyor. Edirne Valiliği, kültürel birikimin geleceğe aktarılması bilinciyle, yerel ve sivil kurumların da işbirliğiyle, gerçekleştirdiği koruma projelerini sırayla uyguluyor. Bu projelerle yürütülecek koruma planı, Edirne'de oluşacak kültürel turizm hareketinin kaynağı olacaktır. Kamusal olanaklarla korumaya alınan, onarımı-restorasyonu tamamlanan tarihi yapılar, sivil kuruluşların kullanımına veriliyor. Sivil toplumun desteklenmesi, koruma bilincinin sivil toplum tarafından benimsenmesi ve yaygınlaşması sürecinin hızlanmasını sağlayacak bu anlayışımız kamu ve yerel-özel işbirliğini de geliştirecektir.

We are realising the 641st of the Traditional Kırkpınar Oiled Wrestling Games which is an important link in our history of sports and culture. The legends of victories created by Kırkpınar Games reflecting Turkey's deeply rooted national identity is a source of pride that enables the Turkish youth to pursue ever greater objectives. The Kırkpınar Games the international importance of which is increasing year by year is a great opportunity for the promotion of Edirne and Turkey. Edirne, which has always been the focal point of cultural developments throughout history, is going through a period encompassing significant developments. Efforts to preserve Edirne's prolific natural, historical and cultural assets reflecting its rich experience of civilisation are continuing with great impetus. The Governorship of Edirne is implementing one after the other the conservation projects realised through the awareness of carrying this heritage to future generations and with the cooperation of local and civil society organisations. The conservation plan to be carried out through these projects will be the source of inspiration of the cultural tourism that will evolve in Edirne. Historical building the renovation and restoration of which have been completed through state efforts are being handed over to the use of civil society organisations. This approach which will help speed up the process through which civil society organisations will adopt and extend an awareness of preservation and conservation and enhance local administration-private organisation cooperation.

641. YILINDA ER MEYDANI KIRKPINAR

Güreş ne yalnız bir spor ne de yalnız bir eğlencedir. Ona "biz" oluşumuzun davası gözıyla bakmalıyız." 1994-95 ve 96 yıllarında 3 yıl üstüste Kırkpınar Ağası seçilen Hüseyin Şahin'in bu sözleri, güreşin kimliğimizi şekillendiren değerlerden biri olduğu inancını vurgular. Toplumların yarattığı kültürün önemli halkalarından biri spor, Türklerin tarihinde atletik, cengaver kişiliğine uygun olan binicilik, okçuluk ve özellikle güreş dallarında etkisini buldu.

Asya'da, Anadolu'da ve Rumeli'de Türk hakanları ve Osmanlı padişahları, cesur, bilgili ve sporcu şehzadelerden seçilirdi. Özellikle güreş ve güreşçiler bu amaçla sarayın yanı başında, el üstünde tutulurdu. Kutsal günlerde, şöenlerde ve törenlerde güreş bir Oğuz töresiydi.

Güreşin sevilmesi, her dönemde ilgi bulması, yüzyıllar boyunca yaşatılan özgün değerleriyle günümüze gelmesi, Türklerin ona verdiği anlam ve değerle açıklanabilir. Alp'lik, yiğitlik geleneğinin bir boyutu, devamı niteliğindeki güreşçiler, toplumda

sevilir ve sayılır. İçi dışı, yüreği temiz, insancıl duygularla bezenmiş "pehlivan", sağlıklı ve gücünü kötüye kullanmayan örnek kişi olarak kabul edilir. Bu yüzden, güreşçinin başarılarıyla övünülür, destansı öykülerle anılır.

Edirne'nin fethinden bugüne 641 yıldır gerçekleştirilen, geleneksel Kırkpınar Yağlı Güreşleri, spor ve kültür tarihimizin önemli bir parçasıdır. Derin ve köklü gelenekleriyle Kırkpınar'ın emek ve yürek dolu yeşil çayırlarında yetişen nice Türk pehlivanının, spor tarihimize kazandırdığı şanlı sayfalar, kuşaktan kuşağa aktarılan övünç abideleridir. Bu şerefli destanlar, Türk gencinin daha büyük başarılarla koşarken üzerinde yükseldiği temel taşlardır.

Tarihi Kırkpınar Güreşleri ve Kültür Etkinlikleri'ne, her yıl uluslararası boyutlarda artarak gelişen ilgi, Edirne ve ülkemizin tanıtım etkinliğinin güç kazanmasında büyük fırsatları da beraberinde getirmektedir.

KAYNAKÇA

M. Atıf Kahraman, Cumhuriyete Kadar Türk Güreşi, Kültür Bakanlığı Yayınları Kültür Eserleri Dizisi: 133 2 Cilt

M. Atıf Kahraman, Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi (1924-1951) Kırkpınar Güreşleri Kültür Bakanlığı Kültür Eserleri Dizisi:204

Ali Gümüş, Kırkpınar Güreşleri, Gençlik ve Spor Bakanlığı Yayını 1990 Ankara

Tayyip Yılmaz, Geçmişten Geleceğe Kırkpınar, Edirne Valiliği Yayını

Eşref Şefik, Baş Güreşler İstanbul Matbaası

Kemal Temizoğlu, Ata Spor Yağlı Güreş ve Kırkpınar, Tunagür Yayınları

Murat Sertoğlu, Rumeli Türk Pehlivanları, Kültür Bakanlığı Yayınları: 651, Ankara, 1986

'Kırkpınar'ın Tarihi', Cem Atabeyoğlu, Serhattaki Payitaht YK Yayınları 1998 İstanbul

KIRKPINAR'IN TARİHİ

M. ÂTIF KAHRAMAN
Spor Tarihi Araştırmacısı-Yazar

Kırkpınar'a tarihi değerini veren ve onu yaşatan güreştir. Bu nedendir ki, atalarımız Kırkpınar'ın sonsuza kadar yaşayabilmesi için, hiçbir millette olmayan "Ağalık" geleneği ile yasa gibi geçerli olan "Adet-i kadime"leri saptayarak güreşi ve güreşçiyi korumuştur. 13. yüzyılın başından beri yapılagelmekte olan Kırkpınar Güreşleri'nde tarihe geçen hiçbir uygunsuz olayın olmaması, atalarımızın koymuş olduğu kuralların doğruluğunun ve geçerliliğinin kanıtıdır.

Osmanlı Ülkesi'nin her yanındaki panayırın tümünde güreş yapılır ama bunlardan yalnız Kırkpınar'da "Baş"ı kazanan pehlivan, gelecek senenin güreşlerine kadar Türki-

ye'nin "Başpehlivanı" olarak bilinir. Bu gelenek, Osmanlı Türkleri'nin 1361 yılında Edirne'yi alıp hükümet merkezi yaptıkları tarihten beri uygulanı gelmiştir. Başkent'in yakınındaki güreşlerde "baş"ı kazanan pehlivanın, elbette "Türkiye'nin Başpehlivanı" ünvanını taşıması doğaldır.

Türk milletinin, tarihi ve geleneksel Kırkpınar Güreşleri'ne sahip çıkarak her sene ona koşması, Kırkpınar Güreşleri'nin başlıca özelliğidir. Kırkpınar'da sekiz yıl başpehlivanlığı kazanan Tekirdağlı Hüseyin Alkaya'nın 1938 yılında söylediği "Kırkpınar bizim Kâbe'mizdir" sözü Kırkpınar'ın

kutsal özelliğini tanımlayan en anlamlı ve en güzel sözdür.

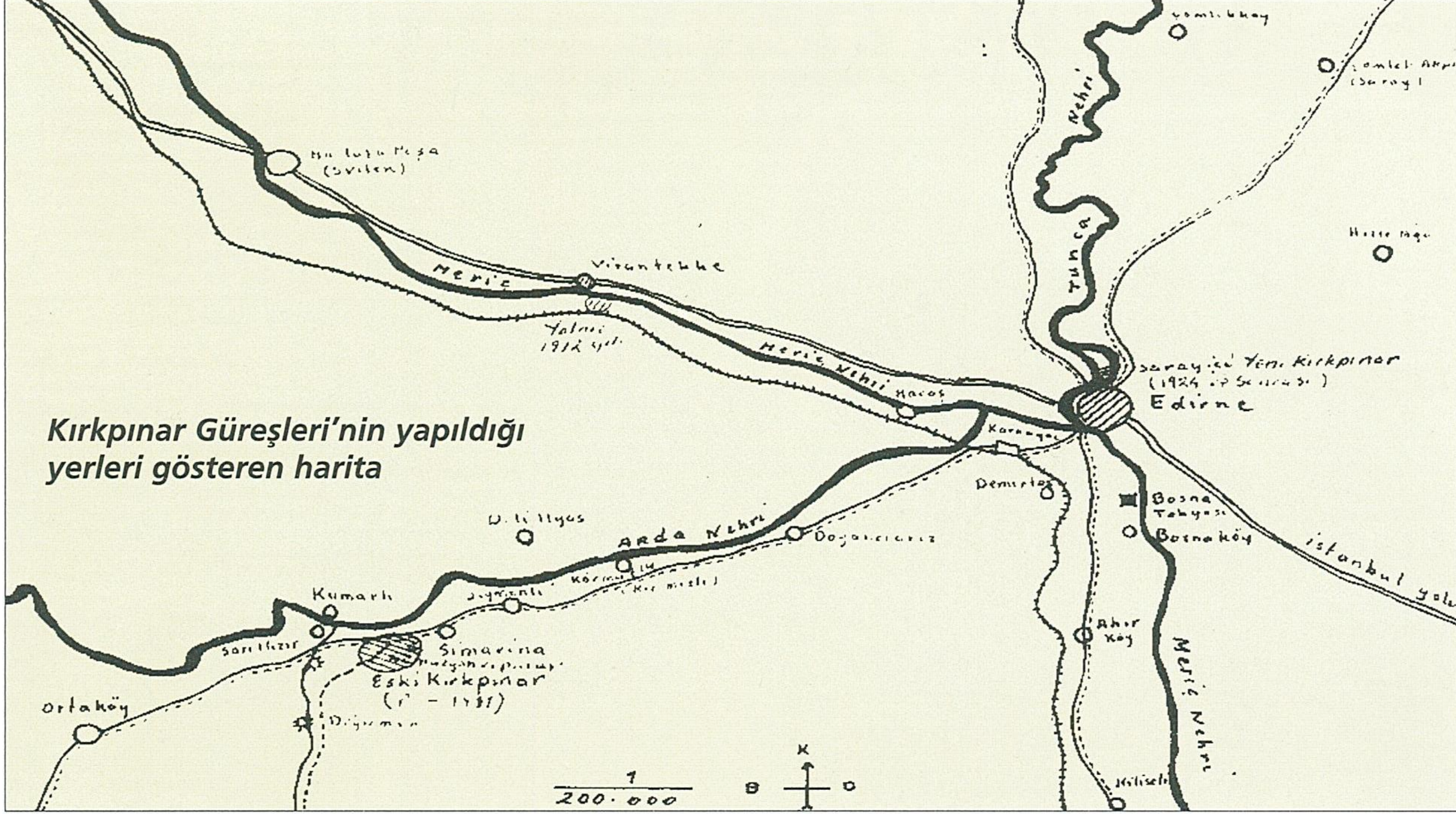
Kırkpınar'ın Yeri

Kırkpınar Panayırı ve Güreşleri'nin Osmanlı Devleti döneminde yapıldığı yer, bugün Yunanistan'da kalmıştır. Bu yer, Edirne'yi Ortaköy'e bağlayan 35 kilometrelik yolun üzerinde Simavina (Ammovounon) ve Sarı Hızır (Kiprionos) köyleri arasında bulunan şose yolun hemen doğusundaki çimenlik yerdir. Simovina Edirne'ye 10 km, Sarı Hızır ise 12 km uzaklıkta idi. (Edirne Salnamesi, 1317 s.379)

M. Âtîf Kabraman

M. Âtîf Kahraman, 1920 yılında Amasya'da doğdu. Geleneksel sporlarla uğraşan bir aileden geliyor. Konya Askeri Ortaokulu ve Bursa Askeri Lisesi'nden sonra 1942 yılında Harp Okulu'nu bitirdi. Trakya, İstanbul, Eskişehir, Sarıkamış ve Malatya'da subay olarak görev yaptı. 1961 yılında emekli oldu. 1938 yılında Askeri Lise'de başladığı güreşe, emekli olana değin bulunduğu birliklerde sporcu ve güreş eğitimcisi olarak devam etti. Harp Okulu'nu bitirdikten sonra Osmanlıca'yı öğrenerek Türk Spor Tarihi üzerine yurtiçi ve yurtdışında araştırmalar yaptı. Bir süre güreş yazarlığı yapan Kahraman'ın, "Sultan Mahmut'un Başpehlivanları", "Koca Yusuf", "Cumhuriyete Kadar Türk Güreşi", "Osmanlı Devletinde Spor" ve "Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi (1924-1951) Kırkpınar Güreşleri" isimli kitapları yayınlanmıştır.

Kırkpınar'ın Başlangıcı

Kırkpınar'ın başlangıç tarihini, Süleyman Paşa ile Rumeli'ye geçen kırk yiğidin güreşiyle ilgili gösteren efsanevi hikayeler, Kırkpınar'ın gerçek tarihini yansıtmaz. Panayırlarda gösteriler ve spor yarışmalarının yapılması tarihte eski bir gelenektir. Türk güreşinin panayırlarda yapıl-maya başlaması 10. yy.'dan itibaren Tuna boylarında görülen Peçenek Türklerinin Rumeli'ye yerleşmesinden sonradır. Bu uygulama Selçukluların ve Osmanlıların Anadolu'ya gelişiyle, Oğuz töresinin etkisi altında Yunan-Rum panayırlarından bambaşka görünüm almış ve günümüze kadar gelen Kırkpınar'ın yağlı güreşleri ortaya çıkmıştır.

Moğol baskısı karşısında Anadolu Selçukluların dağılması üzerine Sarı Saltuk'un 1264 yılında Rumeli'ye geçtiği ve Edirne'yi Bulgarların elinden aldığı bilinmektedir. Sarı Saltuk, bir Alp-eren olduğu halde, Rumeli Türkleri arasında güreşçi olarak da tanınır. Osmanlılardan 100 yıl önce Edirne'yi alan ve burada 1304 yılına kadar kalan Sarı Saltuk'un Edirne'ye 17 km uzaklıktaki Kırkpınar Panayırı'nda Türk güreşini ilk defa yaptıran kişi olduğunu söyleyebiliriz. Osmanlı Türklerinin, Kırkpınar ile karşılaşip ona sahip çıkmaları, Sultan Murad Hüdavendigâr zamanında olmuştur.

"Ağa"nın Panayırı Kırkpınar

Kırkpınar Panayırı, Rumeli'de yapılan diğer panayırlarla benzer özellikler taşır. Burada da çoğunlukla hayvan ve eşyaların alışverişi yapılır. Bu arada halkı eğlendirmek için, gösteri sanatkarları da sanatlarını yaparak para kazanırlar. Kırkpınar'da yapılan güreş, at yarışı gibi spor yarışmalarının

"Ağa" tarafından düzenlenerek daha değerli ödüller verilmesi, onu diğerlerinden ayırır. Panayırın süresi 4 gündür. 2-3 Mayıs günü başlayan panayırda 2-3 ve 4. günlerde güreşler yapılır ve Hızır-İlyas günü olan 5 veya 6 Mayıs günü akşamı sonuçlanırdı.

Kırkpınar'sız Yıllar

Osmanlı Rus savaşı nedeniyle 1877-1881 yılları arasında yapılamayan Kırkpınar Güreşleri, Balkan Savaşı'nda Bulgar işgali nedeniyle 1913 yılında da yapılamadı. Savaş sonrası Kırkpınar Güreşleri'nin yapıldığı yer sınırlarımız dışında bırakıldığından, 1914 Güreşleri, Edirne Mustafa Paşa yolu üzerinde Virantekke köyü ile Meriç arasındaki çayırılıkta yapıldı. Birinci Dünya Savaşı'nda ve savaş sonunda Trakya Yunan işgalinde kaldığından 1919, 1920, 1921 ve 1922

yıllarında, 23 Nisan kutla-maları nedeniyle de 1923 yılında Kırkpınar Güreşleri yapılamadı.

Cumhuriyet döneminin ilk Kırkpınar Güreşleri, 30 Mayıs 1924 tarihinde Himaye-i Eftal (Çocuk Esirgeme Kurumu) yararına Türk Ocağı tarafından düzenlendi. Kırkpınar'ın Edirne'nin gezinti yeri Sarayıcı'nda tekrar yapılmasının öncülüğünü, Edirne'de Milli Eğitim müdürü olarak görev yapan, eğitimci ve edebiyatçı İsmail Habib Sevük yapmıştır.

Kırkpınar'a tarihi değerini veren ve onu yaşatan güreştir. Bu nedenledir ki, atalarımız Kırkpınar'ın sonsuza kadar yaşayabilmesi için, hiç bir millette olmayan "Ağalık" geleneği ile yasa gibi geçerli olan "Adet-i kadime"leri saptayarak güreşi ve güreşçiyi korumuştur. 13. yüzyılın başından beri yapılagelmekte olan Kırkpınar Güreşlerinde tarihe geçen hiç bir uygunsuz olayın olmaması, atalarımızın koymuş olduğu kuralların doğruluğunun ve geçerliliğinin kanıtıdır.

Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nin bugünkü organizasyon ile gerçekleştirilmesini sağlayan yönetmelik 1982 yılında uygulanmaya başlanmıştır. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Müsteşar Yardımcısı Gültekin Çeki'nin önderlik ettiği, benim de aralarında bulunduğum, güreşe emek ve gönül vermiş ülkemizin önde gelen güreşçi, hakem ve gazetecilerinden oluşan geniş bir grupla yürütülen çalışmalar sonucunda bu günkü düzenlemeler benimsererek karara bağlanmıştır.<

THE HISTORY OF KIRKPINAR

Wrestling used to be practised in many fairgrounds of the Ottoman realm. But only the wrestler who won the 'Baş', or the grand prize, in Kırkpinar was entitled to use the title 'Baş Pehlivan' or the 'Head Wrestler' until next year's tournament. This tradition has been preserved since 1381 when Turks captured Edirne and made it their capital. It is natural of course, for the wrestler who wins the grand prize in wrestling games held near the capital to bear the epithet: "The Head Wrestler of Turkey".

The greatest feature of Kırkpinar Wrestling Games is that the Turkish nation rushes to the games by acknowledging their historical and traditional past. As Hüseyin Alkaya of Tekirdağ, who has won the title of Head Wrestler in Kırkpinar for eight years in a row, said in 1938, "Kırkpinar is our Kaaba", which is the most succinct expression complementing the holiness of Kırkpinar.

The Large meadow of Kırkpinar where the wrestling tournament took place during the Ottoman era is on Greek territory today. It's the grassy meadow to the east of the macadam road between the Greek villages of Ammouvounon and Kiprionos. Ammouvounon was 10 km and Kiprionos was 12 km from Edirne (Edirne Annals, 1317, p.379).

The legendary stories depicting the beginning of the Kırkpinar tradition with the forty wrestlers who crossed to Turkish Thrace with Suleiman Pasha do not reflect the real history of Kırkpinar. Displays of skills and sports contests during fairs is an old tradition. Turkish wrestling games began to be held in fair grounds starting in the 10th century A.D., after the Pechenek Turks settled in Turkish Thrace. With the arrival in Anatolia of the Seljuks and the Ottomans, wrestling games took on a totally different appearance than the Greek-Byzantine fairgrounds whereby the Kırkpinar Oiled Wrestling games that have extended to the present were established.

Following the dissolution of the Anatolian Seljuk Empire as a result of the attacks of the Mongolian hordes, Sarı

Saltuk crossed to Turkish Thrace in 1264 and captured Edirne from the Bulgarians. While Sarı Saltuk himself was a noble fighter, he is also known among the Turkish Thrace Turks as a wrestler. Sarı Saltuk, who captured Edirne 100 years before the Ottomans stayed in Edirne until 1304 and is the first person to hold the Kırkpinar wrestling events at the Kırkpinar Fairground 17 km from Edirne.

Kırkpinar Fair has similar features to those held in other fairs in Turkish Thrace. At these fairs there is usually an exchange of animals and goods. Meanwhile, performing artists display their skills to entertain the people coming to the fair and make money. The fact that sports events such as wrestling and horse racing are organised by the 'Ağa' or the leading public figure in the area and that he gives out more precious prizes than those given at other fairs sets Kırkpinar aside from other fairs. The fair lasts four days. The fair used to start on 2-3 May and wrestling games were held on the second, third and the fourth days. The wrestling games ended on 5 or 6 May which is also the "Hidrellez" Day.

The Kırkpinar Wrestling Tournaments could not be held between 1877-1881 due to the ongoing Russian-Ottoman

war. Also, during the Balkan War, it could not be held in 1913 as a result of Bulgarian occupation. Since the area where the games were held remained outside the national borders of Turkey following the Balkan War, the 1914 games were held in the meadows between Virantekke village and Meriç (Maritza) River on the Edirne-Mustafa Paşa Road. As Turkish Thrace was under Greek occupation during World War I and following the war, the wrestling tournaments could not be held in 1919, 1920, 1921 and 1922 and they could also not be held in 1923 due to the 23rd of April Children's Holiday and Sovereignty Day celebrations.

The first Kırkpinar Wrestling games of the Republican Era were held on 30 May 1924 by the organisation called the Türk Ocağı for the benefit of the Children's Protection Home called 'Himaye-i Etfal'. Educator and man of literature, Edirne Education Director İsmail Habib Sevük was the man who took the initiative to hold the wrestling games in Edirne's recreation ground Sarayıçi once again.

Wrestling is what gives its historical value to Kırkpinar and what makes Kırkpinar come alive. That is why the Turks' forefathers have laid down the 'Ağa' tradition and the series of rules and procedures called 'Adet-i Kadime', or the 'old customs' to protect wrestling and the wrestlers. The fact that nothing that is inappropriate or out of place has taken place in any of the Kırkpinar games since the beginning of the 13th century testifies to the correctness and validity of these rules.<

YAĞLI GÜREŞİN EFSANEVİ PEHLİVANLARI

641 yıldır süren *Kırkpınar geleneği, kahramanlıkları, kuvvetleri, güreş becerileri ve destanlaşan öyküleriyle unutulmaz pehlivan isimleriyle doludur. Evliya Çelebi, Bursa, Edirne, Manisa ve Amasya'da güreşçi tekkelerinin açılmasının amacının Türk Ordusu-na katılacak, "gürbüz, tuvana, zoraver, dilaver, server, hüner-ver"ler yetiştirmek olduğunu yazar. 14. yüzyıldan günümüze, Kırkpınar'ın şanlı tarihinden, sınırlı kaynak ve belgelerden derlediğimiz şöhret sahibi güreşçilerimizin bir kısmını sayfalarımıza aktarıyoruz.*

ADI GEÇEN İLK İSİMLER

Şeyh Seyyid Cemalettin 14.yy.
Sultan 1. Murat zamanında Edirne Güreş Tekkesi 'nde güreşçi yetiştirdi.

Er Sultan 15.yy.
Sultan II. Murat ve Fatih dönemlerinde başpehlivandı. Fatih Sultan Mehmet huzurundaki güreşlerde Uzun Hasan'ın yetmiş pehlivanına galip gelmişti.

Bahtiyar 15-16.yy.
Şehzade II. Bayezid'in tahta oturmak için İstanbul'a gelirken yanında getirdiği pehlivan ve okçu. "Risale-i Bahtiyarzade" adlı okçuluk kitabını yazmıştır.

Bursalı Şuca 15-16.yy.
Sultan II. Bayezid dönemi güreşçi ve okçularındandır.

Demir Hasan 16.yy.
Edirne Güreş Tekkesinde yetişti. Yavuz

Sultan Selim'in huzurunda yaptığı güreşlerle anılıyor. İstanbul'da kendi adıyla güreş tekkesi kurulmuştur.

Turgut Reis 16-17.yy.
Trablus'u alan Manisalı ünlü denizci. Preveze Deniz Savaşı'na katıldı. Malta Savaşı'nda yaşamını yitirdi.

İpçi Hüseyin 17.yy.
Kastamonu'da yetişmiş, İstanbul'da güreşe devam etmiştir.

Zünnunoğlu 18.yy. ilk yarısı
Sultan III. Ahmet zamanı güreşçilerindendir.

Seren Pehlivan Sultan Pehlivan Hüseyin Paşa
Sultan III. Selim (1789-1807) dönemi pehlivanları.

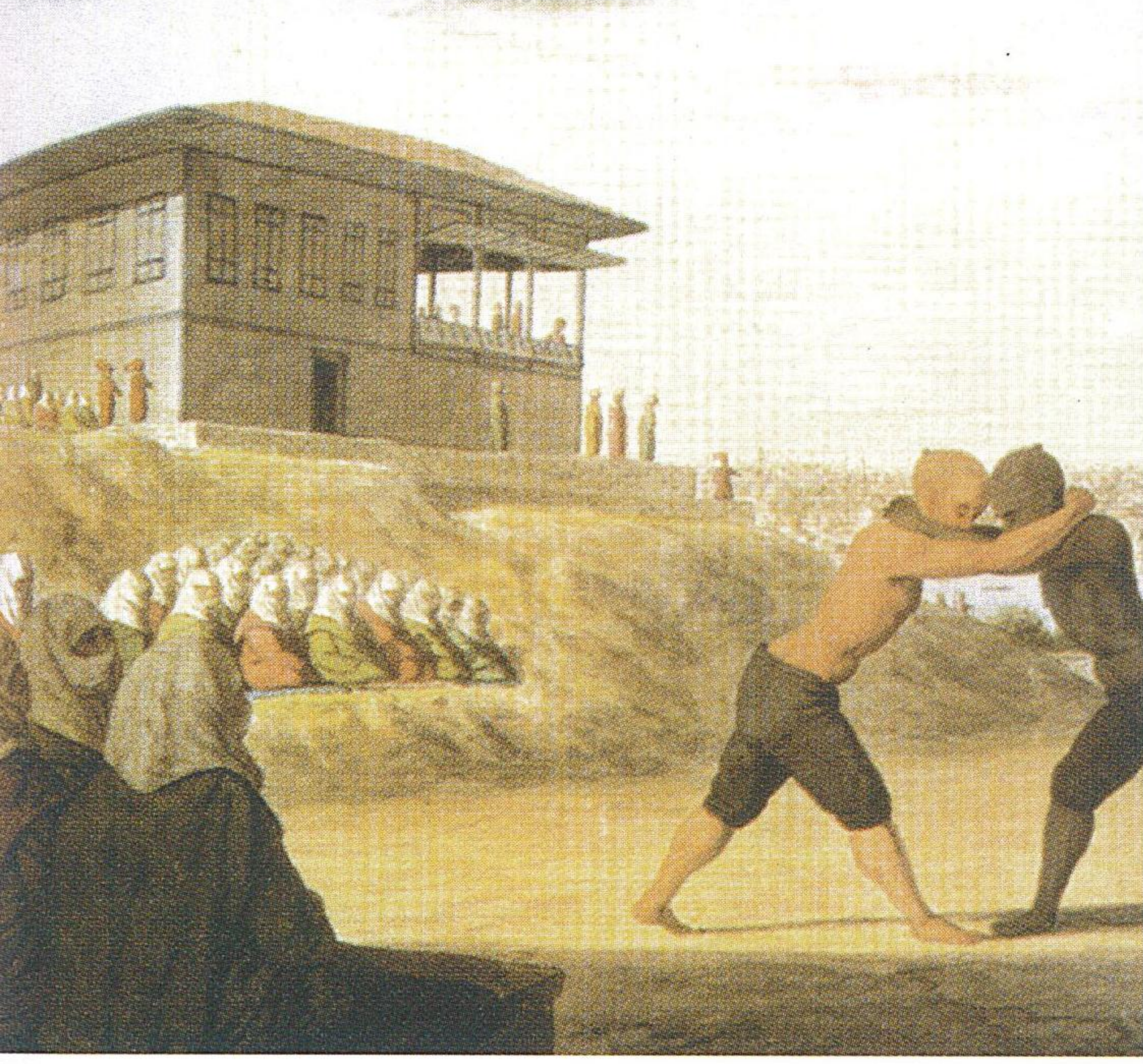

19. YÜZYIL; GÜREŞİN ALTIN ÇAĞI

KAVASOĞLU İBRAHİM

(1827-1908)

Plevne ilinin Lofça kasabasına Letniça köyünde doğdu. 1870'den önce Kırkpınarda başpehlivan oldu. Şöhretini duyan Sultan Abdülaziz onu saraya aldı. Sarayın başpehlivanlığını Arnavutoğlu Ali Osman Pehlivan'dan aldı.

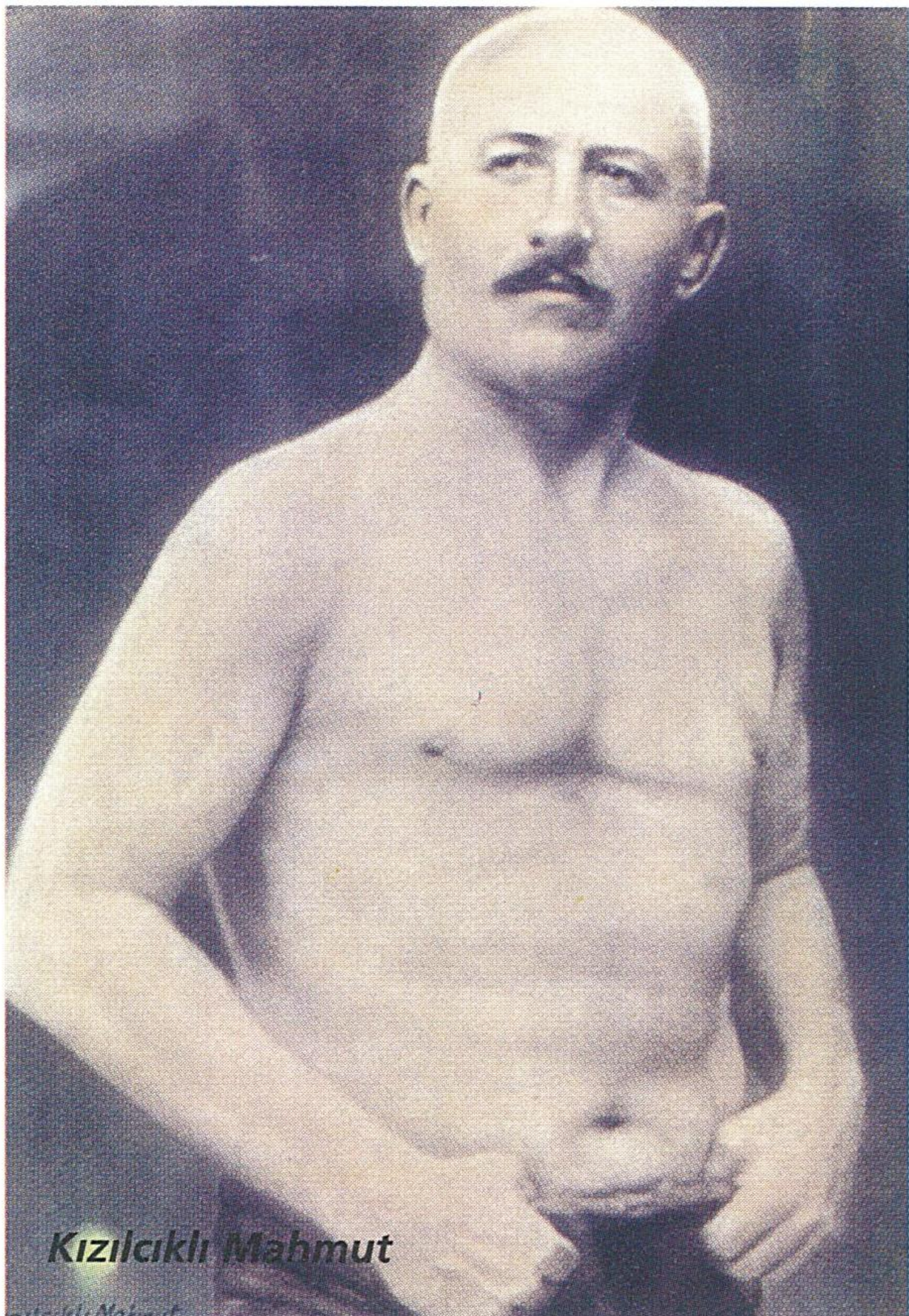

Bayıldım Köşkü önünde bir güreş müsabakası

KAZIKÇI KARA BEKİR

(1825?-?)

Deliormanlıdır. Üstün kuvvetli olması ve "dış kazık" oyununu iyi yapmasından ötürü "kazıkçı" adıyla anıldı. Zamanının en büyük pehlivanlarından.

Kızılıklı Mahmut

ARNAVUTOĞLU ALİ

(1825?-?)

Kastamonu'nun Cambaz köyündendir. Abdülaziz döneminde saraya alınan yüzyılın büyük pehlivanlarından. Hiç yenilgi yüzü görmedi.

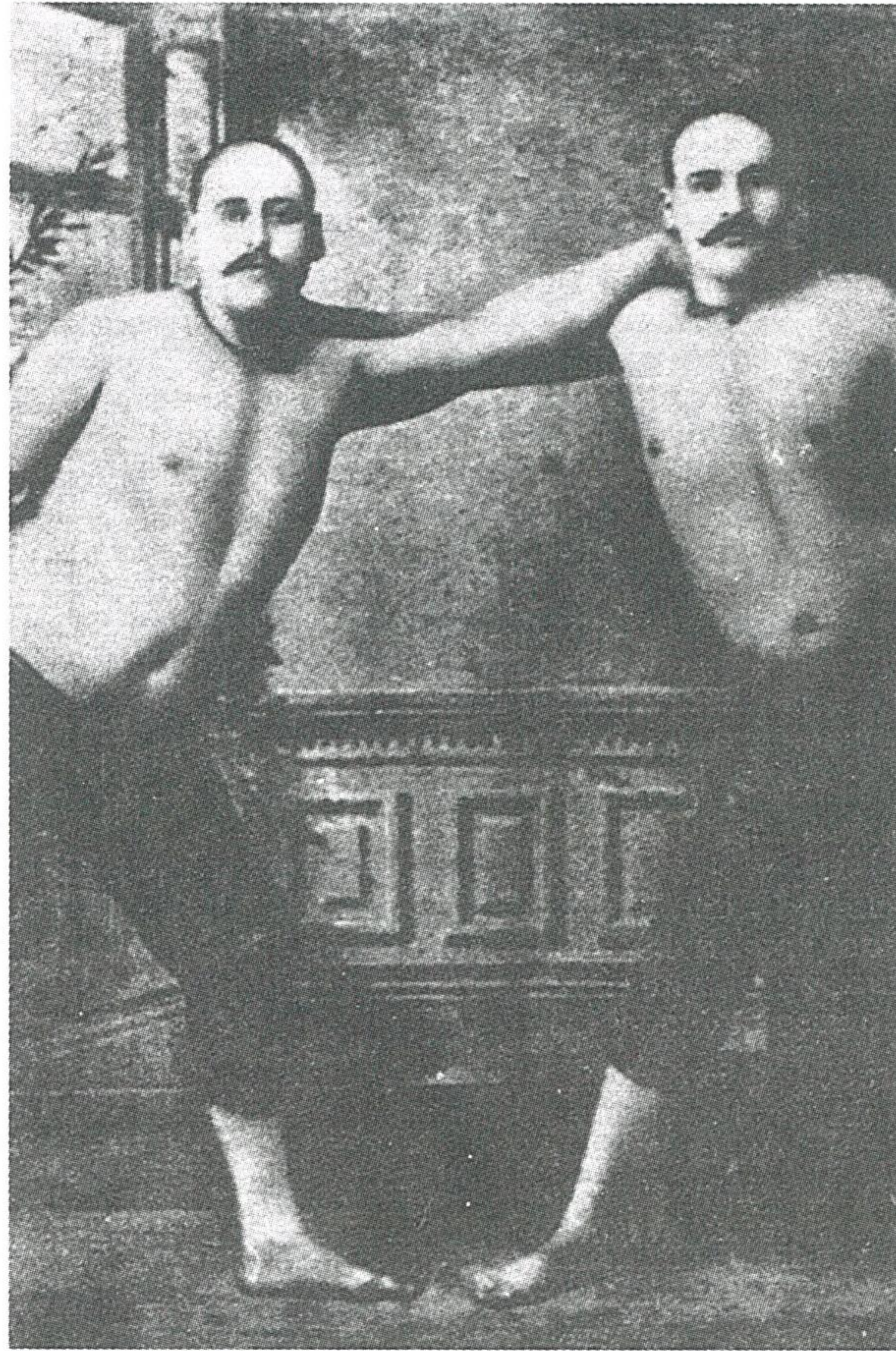
KARAİBO (1838-?)

Plevne'nin Lofça kasabasına bağlı Letniça köyünde doğdu. Sultan Abdülaziz döneminde sarayda şamdancıbaşı olarak görev aldı. Dünyaca tanınan ünlü pehlivanlarımızdandır.

KIZILCIKLİ MAHMUT

(1880-1931)

Silistre'nin Kızılıklı köyünde doğdu. Nakkaşlı Eyüp, Kara Emin, Sebeblili Hüseyin, Madaralı Ahmed gibi döneminin pehlivanlarıyla güreşti. Fransa ve Amerika'ya güreşmek için bir kaç kez gitti.

Katrancı Mehmet Kurtdereli ile

MAKARNACI HALİL HÜSEYİN

(1845-1910)

Silistre'nin Sulh köyünde doğdu. 1870 yıllarında şöhreti duyulunca saraya alındı. Sarayda Aliço ve Kara İbo ile güreşler yaptı.

Kara İbo (sağda) ve Kel Aliço

Hergelecî İbrahim ve Kara Ahmet

HERGELECİ İBRAHİM

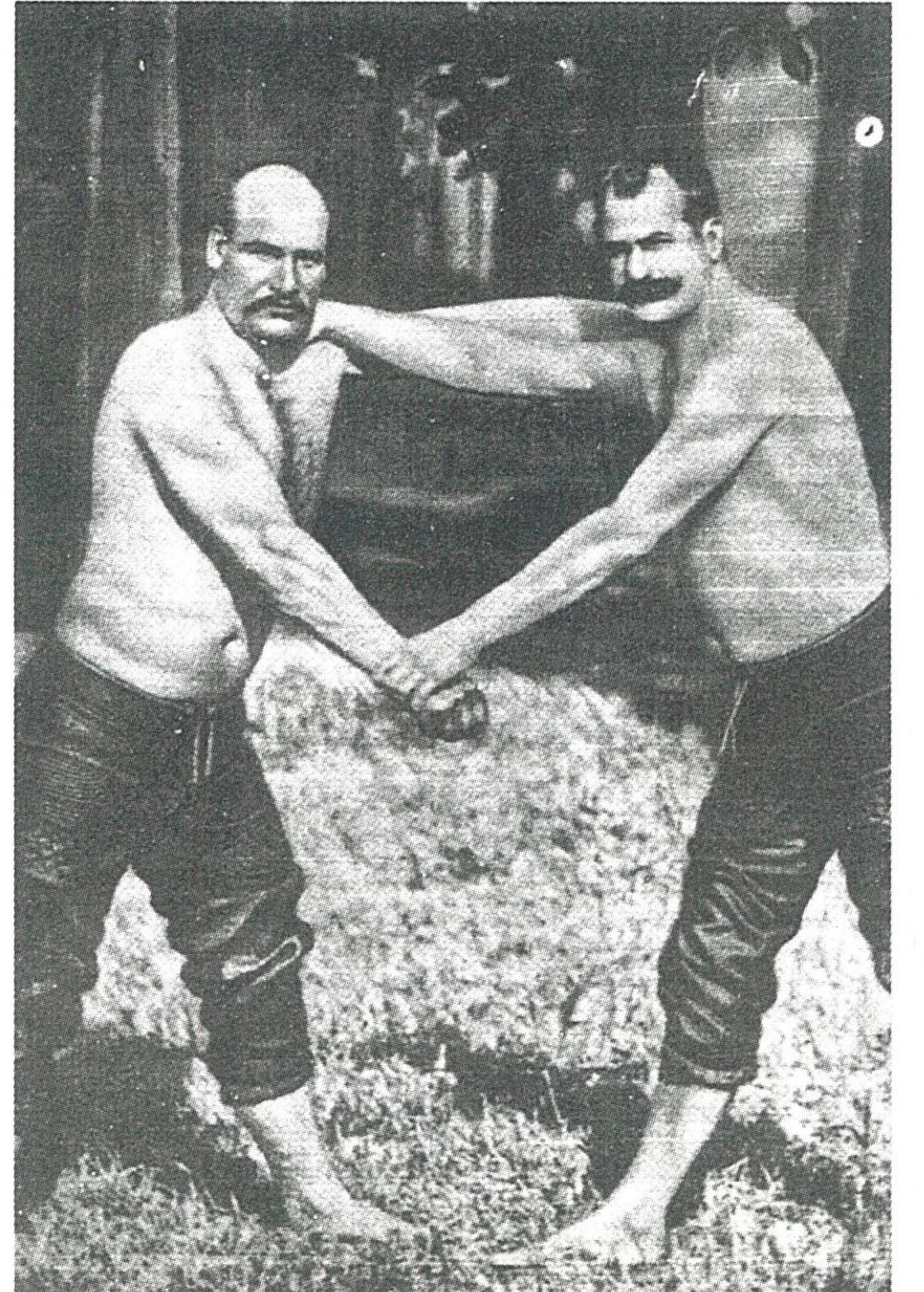
(1862-1917)

Razgrad kasabasının Ezerce Köyünde doğdu. at çobanlığı yaparken güreşe başladığından hergelecî sanıyla anıldı. Oyun yeteneği ile tanındı. Kara Ahmed'i yetiştirdi. Onunla Paris'e, Rusya'ya giderek güreşlere katıldı.

ZEYTİNBURUNLU ALİ AHMED

(1884-1955)

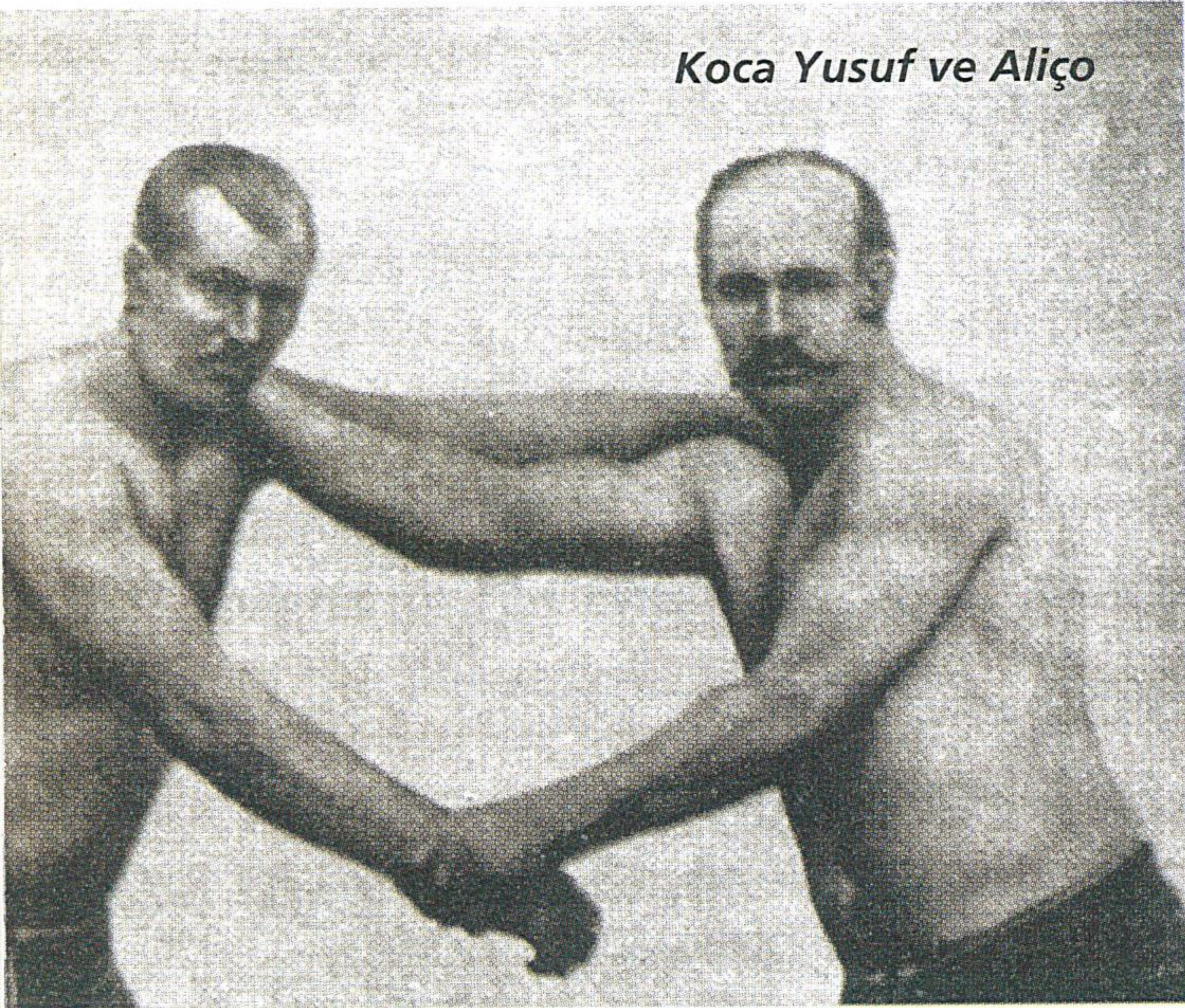
Erdeklidir. Zeytinburun Askeri Fabrikasında çalıştığı sırada güreşe başladı. Çatalca, Hayrabolu, Gemlik panayırlarında başı kazandıktan sonra, 1906 yılında Kırkpınar başpehlivanlığını kazandı.

DÜNYAYI TİTRETEN MÜTHİŞ TÜRKLER

PLEVNELİ ALİÇO (1844-1913)

Plevne'nin Ozikoviça köyünde doğdu. Yağlı güreşlerin en şöhretli ismi, başpehlivanlığı 26 kez kazanan Kel Aliço'dur. Kavasoğlu İbrahim Pehlivan tarafından Kara Ibo ile birlikte Abdülaziz döneminde saraya alındı. Sert güreştiği için "gaddar" namıyla anıldı. Huzur güreşlerinde Sultan Abdülaziz'in başpehlivanlarından Makarnacı Hüseyin ve Arnavutoğlu Ali Pehlivanlarla güreşti. Kavasoğlu'ndan sonra Kırkpınar'a katılarak Sarayı meydanında efsanevi güreşler yaptı. 1894'e kadar başpehlivanlık ünvanını kimseye kaptırmadı.

ŞUMNULU KOCA YUSUF (1859-1898)

Bulgaristan'ın Şumnu iline bağlı karalar köyünde doğdu. Güreşi Kel İsmail Pehlivan ve Pomak Osman Pehlivan'dan öğrendi. Başa soyunduğu yıllarda Aliço Kırkpınar Başpehlivanıydı. "Türk gibi kuvvetli" sözü Fransa'da onun için söylenmiştir. Başa soyunduğu günden beri hiç yenilmediği için "gökte nasıl bir güneş varsa, yerde de yalnız bir Yusuf vardır" diye övünür. Çağının ünlü pehlivanlarıyla güreştikten sonra Fransa'ya gitti. Birlikte olduğu Türk güreşçiler ve Fransız güreşçilerle güreşti. Fransa'dan ayrıldıktan sonra Amerika'ya giden Yusuf, Amerikalı güreşçilerle yaptığı karşılaşmalardan önemli miktarda para kazandı. Yurda dönmek üzere New York'tan hareket eden Bourgogne vapuruna binen Koca Yusuf, geminin batmasıyla trajik bir şekilde yaşamını yitirdi.

ADALI HALİL (1866-1925)

Yağlı güreşin efsanevi ismi Edirne'nin Adaici bucağının Kiliseli köyünde doğdu. Koca Yusuf'un, Aliço'nun başpehlivanlığını zorladığı yıllarda başa güreşmeye başladı. Ustası Aliço'dur. Köyleri yakın olduğundan Aliço'ya yaklaşıp onun ustalığından ve ününden yararlandı. Koca Yusuf, Katrancı, Kurtdereli ile güreşti. 1899 yılında Amerika'ya gitti. Para kazanarak yurda döndü. Hamburg, Berlin, Liege ve Viyana'da güreşlere katıldı. Kırkpınar'da defalarca başpehlivanlık kazandı. Amerikalıların "Sultanın Aslanı"

sanını taktığı, yaşamı kahramanlıklarla dolu Adalı Halil, örnek kişiliği takdir edilen ve güreş tarihimizin altın çağının en önemli birkaç isminden biridir. Her yıl Kırkpınar Güreşleri onun mezarını ziyaretle başlar.

KURTDERELİ MEHMET (1872-1939)

Bulgaristan'ın Tırnova ili Selvi kazasının Bukurova köyünde doğdu. Ailesi savaş nedeniyle göç ederek Balıkesir'in Kurtdere köyüne yerleşti. Döneminin ünlü pehlivanları Katrancı Mehmet, Koca Yusuf, Adalı Halil ile başa güreşti. Koca Yusuf ve arkadaşlarını Paris'e götüren Doublier tarafından Katrancı Mehmet Pehlivan ile birlikte Kurtdereli de Paris'e götürüldü. Burada Fransız ve Bulgar güreşçilerle güreş tuttu. 1899 Kırkpınar'ında Adalı Halil ve Kara Osman'ı yenerek Kırkpınar Başpehlivanı oldu. Tekrar Avrupa'ya giderek Berlin ve Paris'te büyük güreşçilerle karşılaştı. 1931 yılında Ankara'da "Ben her güreşte arkamda Türk Milletinin bulunduğunu ve millet şerefini düşünürdüm" sözleri üzerine Atatürk, kendisine spor tarihimize geçen mektubu yazarak takdirlerini bildirdi ve 1000 lira ile ödüllendirdi.

Türk Güreşçilerini 1894 yılında Fransa'ya götüren Doublier, Koca Yusuf, Filiz Nurullah ve Kara Osman ile

DÜNYA ŞAMPİYONU KARA AHMET (1871-1902)

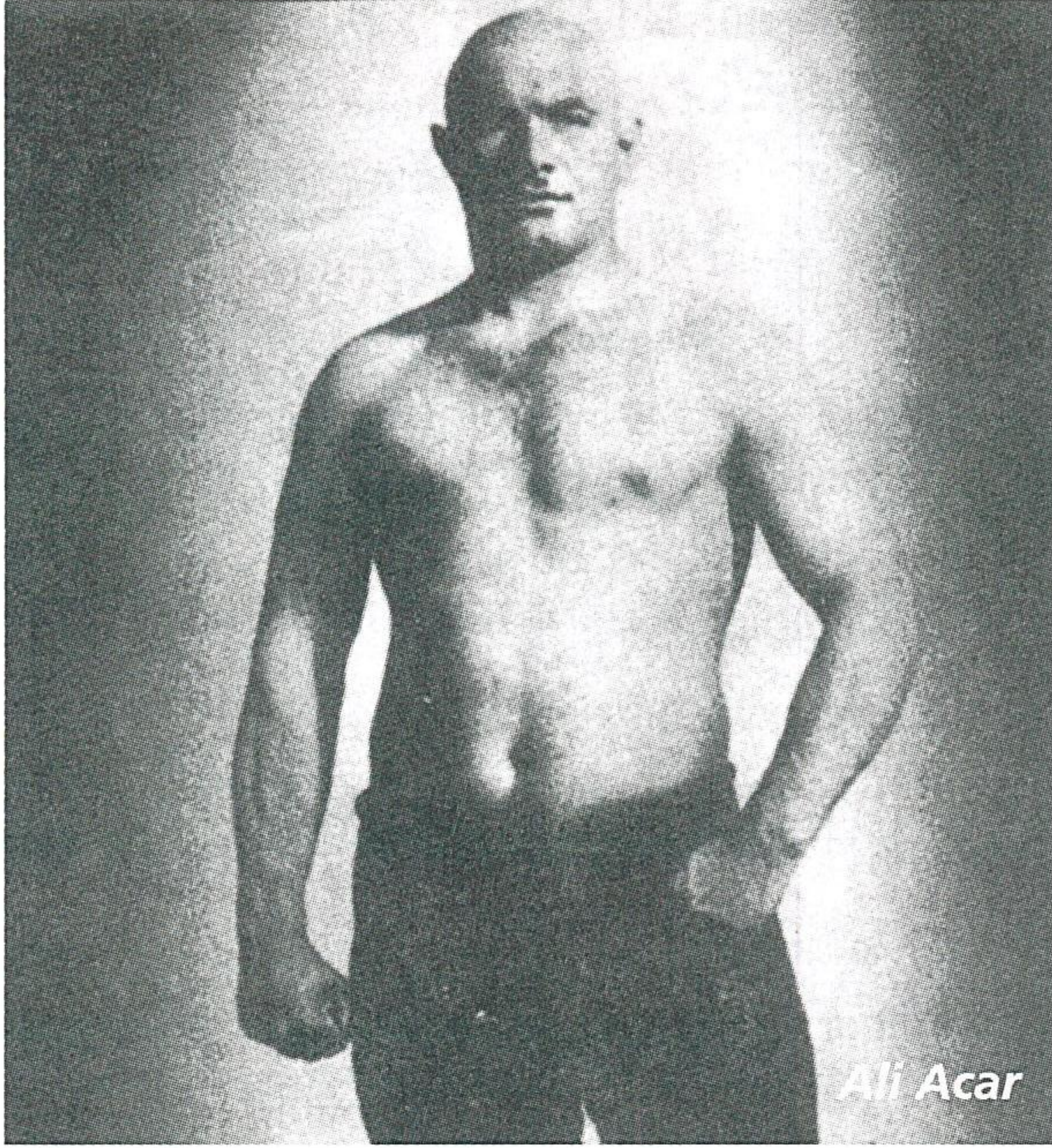
Ruşuk'un Razgrad ilçesine bağlı Umurköy'de doğdu. 1892 yılında İstanbul'a gelerek Hergelecî İbrahim'e çırak oldu. Çardak'ta ilk önemli güreşlerini yaptı. Hergelecî İbrahim ile Paris'e ve Rusya'ya güreş yapmaya gitti. Cesur bir güreşçi olmakla birlikte yağlı güreşte başpehlivanlığı yoktur. Ancak greko-romende bir dünya şampiyonudur. 1899 yılında Paris'te yapılan cihan şampiyonluğu güreşlerine önemli rakiplerini geride bırakıp finalde Laurent'i yenerek Cihan Pehlivanı ünvanını kazandı. Şampiyonadan sonra da Paris'te güreşerek başarılarını sürdürdü. Berlin, Viyana, Hamburg ve Peşte'de düzenlenen güreşlere katıldı. 1902 yılında kalp krizi geçirerek genç yaşta dünyadan ayrıldı.

CUMHURİYET DÖNEMİ BAŞPEHLİVANLARI

1924 Benli Abdullah
1925 Geçkinli Yusuf
1926 Edirneli Kara Emin
1927 Manisalı Rifat
1928 Mandıralı Ahmet
1929 Gostivarlı Mülayim
1930 Bandırmalı Kara Ali Acar
1931 Bandırmalı Kara Ali Acar
1932 Bandırmalı Kara Ali Acar
1933 Bandırmalı Kara Ali Acar
1934 *Gostivarlı Mülayim ile Tekirdağlı Hüseyin yenilemedi*
1935 Tekirdağlı Hüseyin Alkaya
1936 Tekirdağlı Hüseyin Alkaya
1937 Tekirdağlı Hüseyin Alkaya
1938 Tekirdağlı Hüseyin Alkaya
1939 Tekirdağlı Hüseyin Alkaya
1940 Tekirdağlı Hüseyin Alkaya
1941 Tekirdağlı Hüseyin Alkaya
1942 Tekirdağlı Hüseyin Alkaya
1943 Babaeskili İbrahim Erdi
1944 Hayrabolulu Süleyman Ertaş
1945 Babaeskili İbrahim Erdi
1946 Sındırgılı Şerif Ünal
1947 *Düzceli Çolak İsmail Atay ile Hayrabolulu Süleyman Ertaş birlikte diskalifiye edildi.*
1948 Babaeskili Mustafa Yenici
1949 Sındırgılı Şerif Ünal
1950 Hayrabolulu Süleyman Ertaş
1951 Adapazarlı İrfan Atan
1952 Balıkesirli Tarzan Mehmet
1953 Adapazarlı İrfan Atan
1954 Samsunlu İbrahim Karabacak
1955 Adapazarlı İrfan Atan
1956 Samsunlu İbrahim Karabacak
1957 Bandırmalı Kara Hasan Acar
1958 Adapazarlı Adil Atan
1959 Samsunlu İbrahim Karabacak
1960 Samsunlu İbrahim Karabacak
1961 Sındırgılı Mehmet Ali Yağcı
1962 *Hakem Kurulu "Başpehlivanlığa layık güreşçi yoktur" kararı verdi.*

1963 Adapazarlı Sezai Kanmaz
1964 Sındırgılı Mehmet Ali Yağcı
1965 İzmirli Kara Ali Çelik
1966 Ordulu Mustafa Bük
1967 Ordulu Mustafa Bük
1968 Ordulu Mustafa Bük (Altın Kemer)
1969 Babaeskili Nazmi Uzun
1970 *Kara Ali ile Aydın Demir'in güreşi 6 saat sürünce Hakem Kurulu başpehlivanlık vermedi.*
1971 Denizlili Hasan Şahin
1972 Akhisarlı Arap Mustafa Yıldız
1973 Ordulu Davut Yılmaz
1974 İzmirli Kara Ali Çiçek
1975 *Güreşler yarıda kesildi*
1976 Karamürselli Aydın Demir
1977 Karamürselli Aydın Demir
1978 Karamürselli Aydın Demir (Altın Kemer)
1979 Bandırmalı Sabri Acar
1980 Muğlalı Mehmet Güçlü
1981 Akhisarlı Arap Mustafa Yıldız
1982 Denizlili Hüseyin Çokal
1983 Denizlili Hüseyin Çokal
1984 Denizlili Hüseyin Çokal (Altın Kemer)
1985 Bandırmalı Sabri Acar
1986 Balıkesirli İbrahim Gümüş
1987 Hataylı Recep Kılıç
1988 Antalyalı Recep Gürbüz
1989 Balıkesirli Saffet Kayalı
1990 Karamürselli Ahmet Taşçı
1991 Karamürselli Ahmet Taşçı
1992 Karamürselli Ahmet Taşçı (Altın Kemer)
1993 Karamürselli Ahmet Taşçı
1994 Antalyalı Cengiz Elbeye
1995 Karamürselli Ahmet Taşçı
1996 Karamürselli Ahmet Taşçı
1997 Karamürselli Ahmet Taşçı
1998 Antalyalı Cengiz Elbeye
1999 Karamürselli Ahmet Taşçı
2000 Karamürselli Ahmet Taşçı
2001 Ankaralı Vedat Ergin

BANDIRMALI KARA ALİ ACAR (1900-1981)

Bandırma'nın Erikli köyünde doğdu. 1930, 1931, 1932 ve 1933 yıllarında 4 kez Kırkpınar Başpehlivanlığı'nı kazandı. Oğlu Hasan Acar 1957 yılı Kırkpınar Başpehlivanlığı'nı, torunu Sabri Acar da 1979 yılı başpehlivanlığı kazandı.

TEKİRDAĞLI HÜSEYİN ALKAYA (1908-1982)

Kırcaali'nin Alkaya köyünde doğdu. Cumhuriyet tarihinin en çok başpehlivanlık kazanan güreşçilerindendir. 1934 yılı güreşlerinde Gostivarlı Mülayim Pehlivanla yenilemedikten sonra, 1935 ile 1942 yılları arasında 8 kere başpehlivanlığı kazandı.

ADAPAZARLI İRFAN ATAN

1928 yılında Sakarya'da doğdu. 1951, 1953 ve 1955 yılında Kırkpınar başpehlivanlığını kazandı. 1952 Helsinki

Olimpiyatlarında ağır siklette dünya dördüncülüğü, Napoli'de dünya üçüncülüğü kazandı.

ORDULU MUSTAFA BÜK (1933-1982)

Ordu'da doğdu. 1966, 1967 ve 1968 yılları Kırkpınar Başpehlivanlığı'nı kazanarak altın kemer aldı.

KARAMÜRSELLİ AYDIN DEMİR

1976, 1977 ve 1978 yıllarında 3 kez Kırkpınar Başpehlivanlığı'nı kazanarak altın kemerin sahibi oldu.

DENİZLİLİ HÜSEYİN ÇOKAL

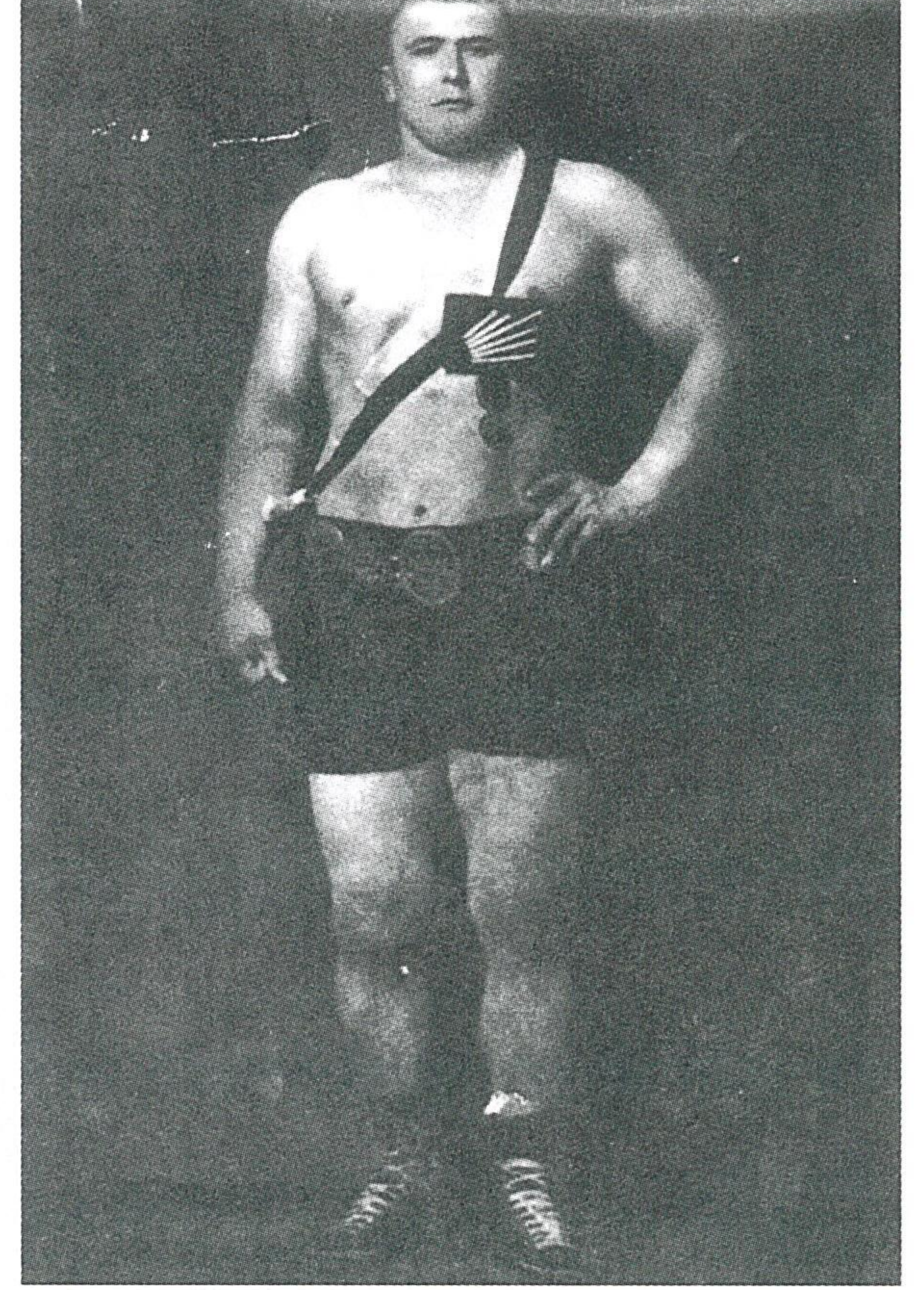
1950 doğumludur. 1982, 1983 ve 1984 yıllarında Kırkpınar Başpehlivanlığı'nı kazanarak altın kemer aldı.

SAMSUNLU İBRAHİM KARABACAK

1930 yılında Samsun'da doğdu. 1954, 1956, 1959 ve 1960 yıllarında Kırkpınar Başpehlivanlığını kazandı. 1958 yılında minderde dünya üçüncülüğünü kazandı.

KARAMÜRSELLİ AHMET TAŞCI

Cumhuriyet dönemi Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nin en çok başpehlivanlık kazanan ismi. 1990, 1991 ve 1992 yıllarında 3 kez üstüste başpehlivanlığı kazanarak altın kemeri aldı. 1993 güreşlerinde de başpehlivanlığı kazandıktan sonra, 1994 yılı başpehlivanlığını Antalyalı Cengiz

Hüseyin Alkaya

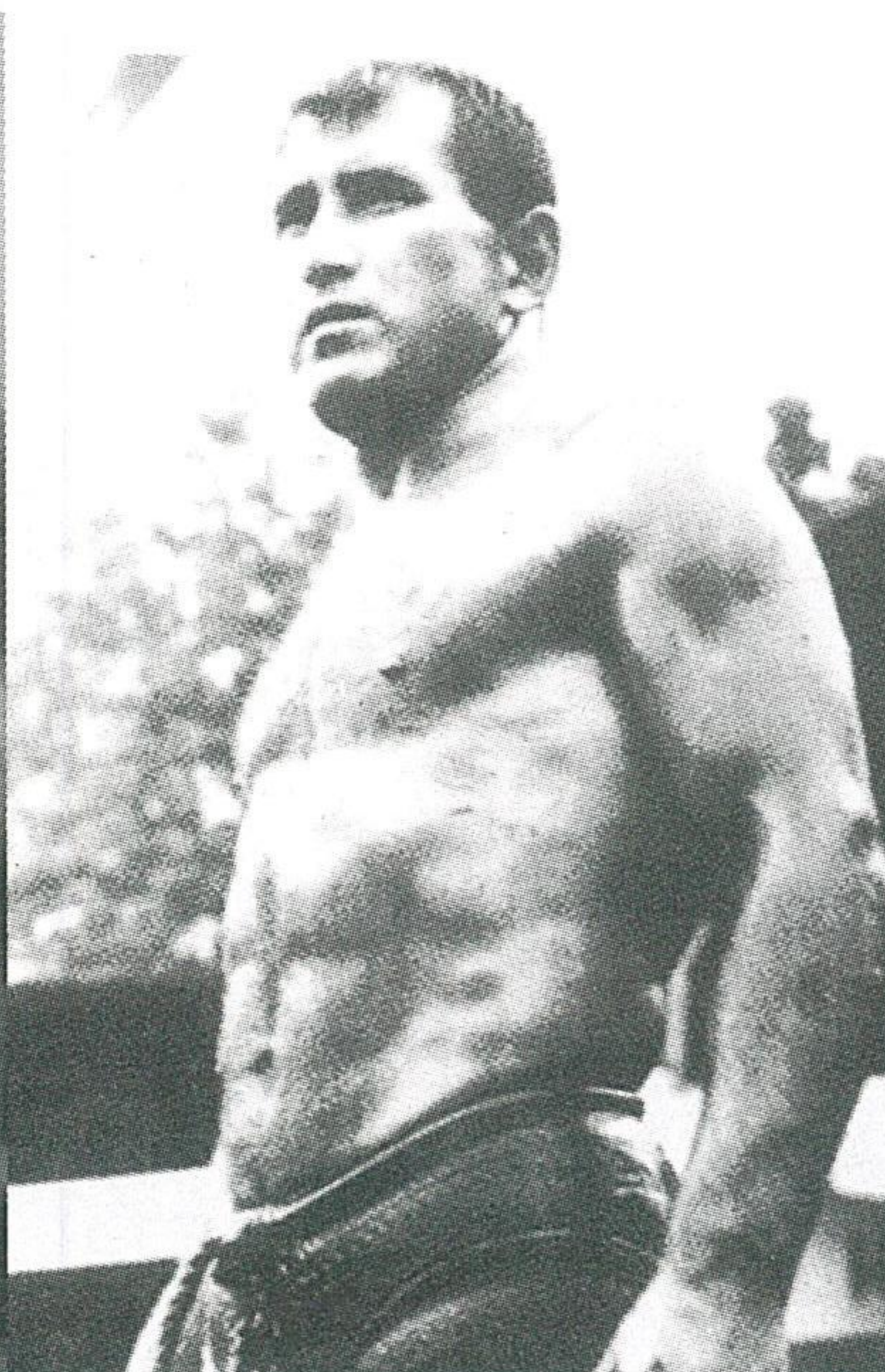
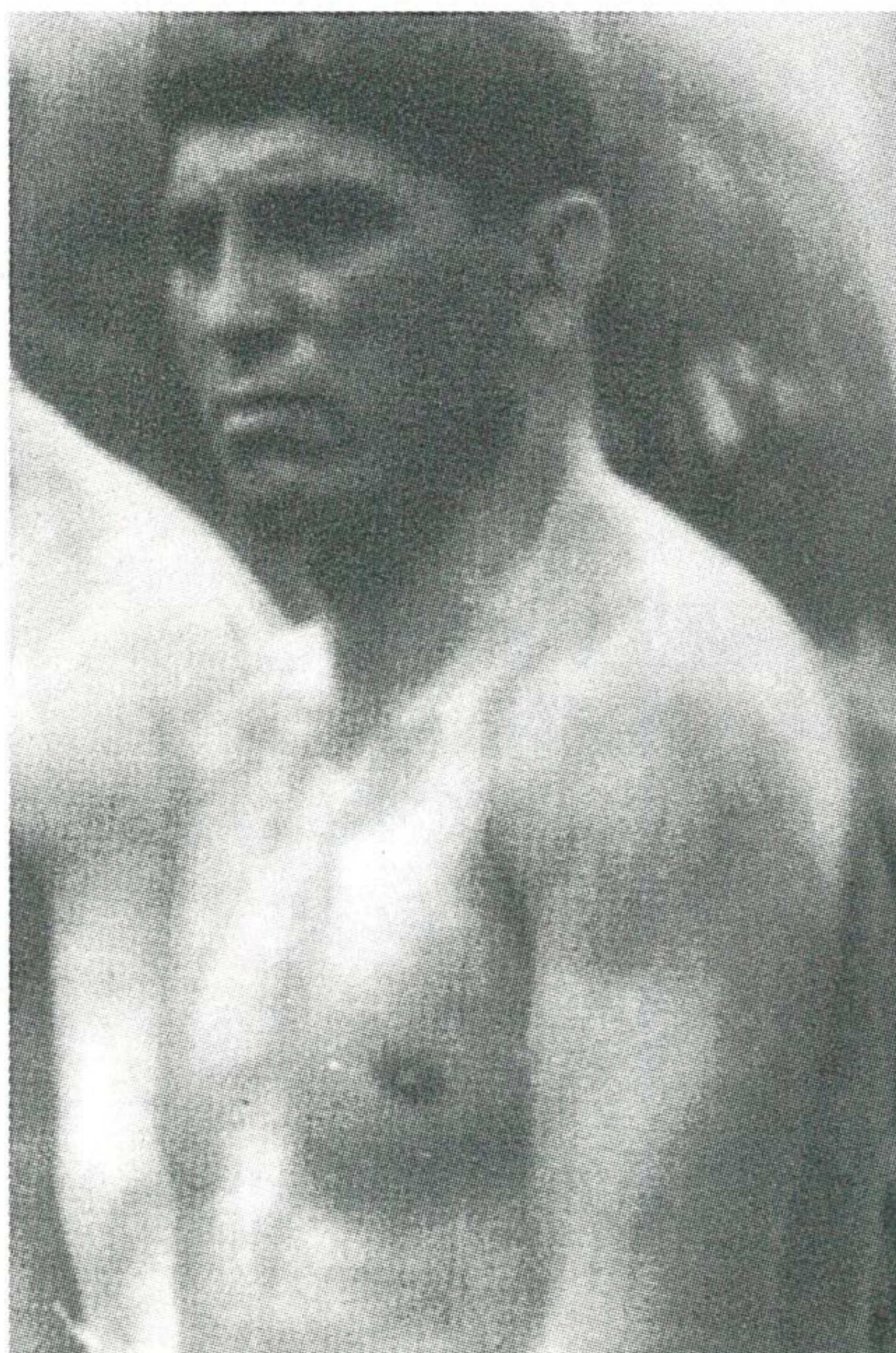
Elbeye'ye kaptırdı. 1995, 1996 ve 1997 yıllarında tekrar üstüste 3 yıl başpehlivan oldu. Yağlı güreş tarihinin şöhretli isimleri arasında yerini alan Karamürsellî Ahmet Taşcı, 1999 ve 2000 yılı Kırkpınar Başpehlivanlığını da kazanarak toplam dokuz kez başpehlivanlık ünvanının sahibi oldu.

Ahmet Taşcı

İbrahim Karabacak

Mustafa Bük

Aydın Demir

Tayyip Yılmaz

ASIRLARDIR SÜREN GELENEK

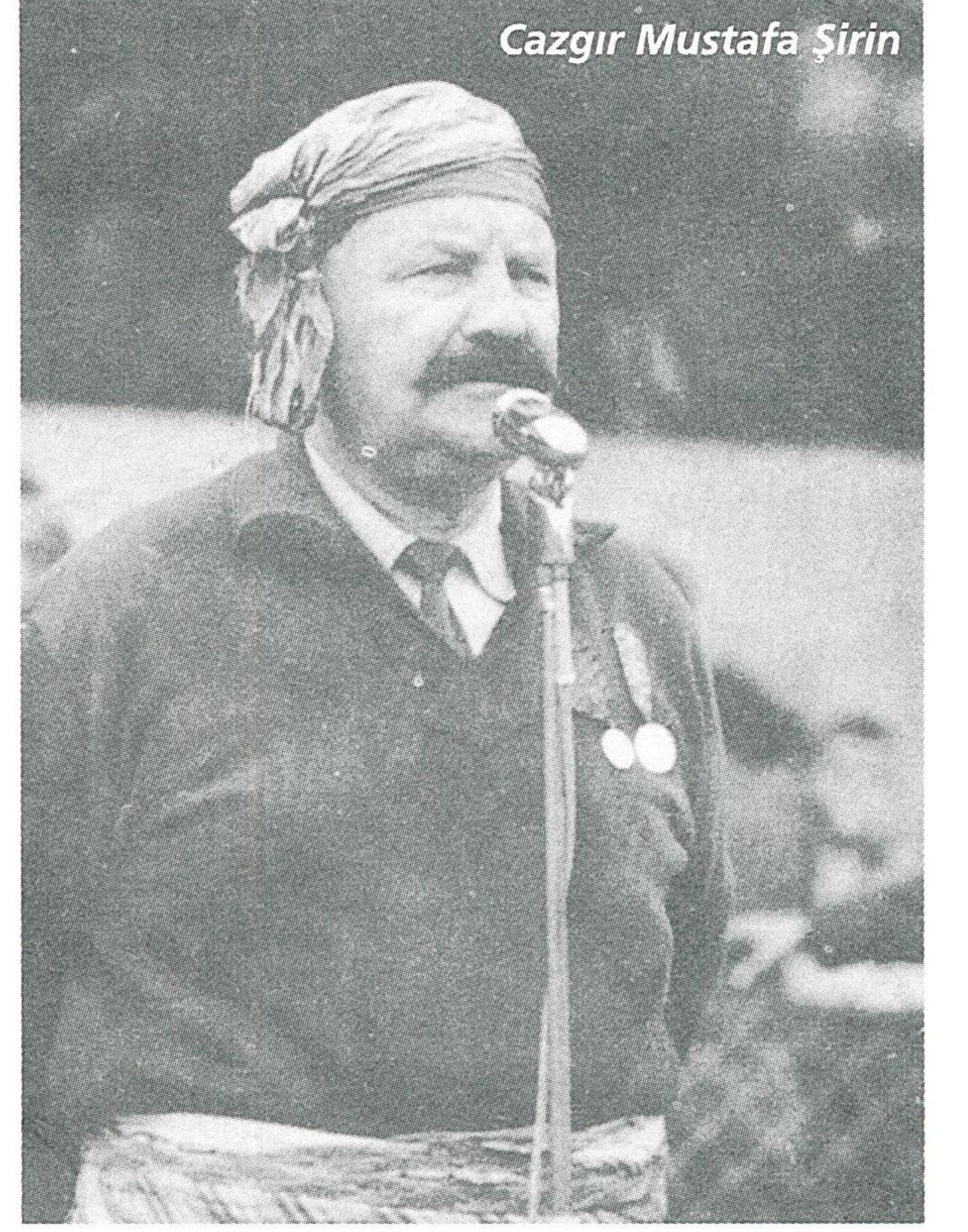
KIRKPINAR AĞASI

Kırkpınar geleneğinin en önemli özelliği Kırkpınar Ağalığı'dır. Ağa, Kırkpınar'a, pehlivanları, ağaları, beyleri davet eden, çadırları kurdurtan, misafirleri karşılayan, ağırlayan, yemek veren, güreşlerin törelere ve geleneklere uygun olarak yapılması için gerekli düzenlemeleri yapan sorumlu kişidir. Kazananlara ödülleri veren de odur. Bu önemli ve onurlu görev güç bir iştir. Ağalar, yüzyıllardır bu görevi üstlenerek 'ağalık' geleneğini günümüze taşımışlardır. Güreşlerin yapıldığı son gün, gelin duvağı telleriyle süslenmiş bir kuzu artırmaya çıkarılır. Gelecek yıl Kırkpınar Ağası olmak isteyenlerin katıldığı artırmada kuzu, en çok artıran kişinin önüne konur. Böylece gelecek yılın ağası seçilmiş olur. Ağa seçiminden sonra davul-zurnaların çaldığı Rumeli havası eşliğinde, yeni ağa bahşiş dağıtır ve eski ağanın çadırını ziyaret eder.

1968 yılı ağası Süleyman Şahin ve 16.500 lira artırma ile 1969 yılı ağası seçilen Gazanfer Bilge'de kalan koç...

DAVUL-ZURNA

Güreş dünyada davul-zurna eşliğinde yapılan ender sporlardan biridir. Davul ve zurnacılar çaldıkları havalarla pehlivanları ve seyircileri coşturur, Kırkpınar'a renk katarlar. Davul-zurnacılar güreşi de iyi takip ederler. Güreşçilerin uyguladığı oyun stiline uygun havalarla oyunu hızlandırabilir veya çaldıkları hava ile güreşçilere mesaj vermeye çalışabilirler.

Cazgır Mustafa Şirin

CAZGIR

Kırkpınar'ın tarihinde değişmeyen geleneklerin biri cazgırlıktır. 'Della' da denen cazgır, güreşlere katılan pehlivanları seyircilere, diğer pehlivanlara ve hatta hakemlere tanıtır. Cazgırın etkili ve gür sesiyle dua (salavat) okuyarak pehlivanların özelliklerini, kuvvetli yönlerini, oyun stillerini ve lakaplarını belirtmesi önemli bir gelenektir. Güreş kurallarına uygun biçimde ve seyircilerin hoşlanacağı sözler söyleyebilmesi cazgırın önemli özelliğidir.

Renkli kıyafetleriyle 60'lı yılların Kırkpınar'ından

TRAKYA BİRLİK

BİRYAĞ
AYÇİÇEK YAĞI

BİRMA
BİTKİSEL MARGARİN

BİRYAĞ
YEMEKLİK MISIRÖZÜ YAĞI

BİMA
MUTFAK MARGARİNİ

Yağın kaynağından

TRAKYA YAĞLI TOHUMLAR KOOPERATİFLERİ BİRLİĞİ

1. Murat Zübeyde Hanım Cad. No: 2 22030 EDİRNE Tel: 0284. 214 55 22 pbx Fax: 0284.225 30 60-225 30 61-225 44 23-225 50 98
Teleks: 37116 Tytb.tr. Posta Kutusu: 88 E-mail: trakyabirlik@trakyabirlik.com.tr Web: www.trakyabirlik.com.tr